

BÁN ZOLTÁN ANDRÁS

A törvénytelen lány

(EGY KÉSZÜLŐ KISREGÉNY ELSŐ FEJEZETE)

195... késő őszen, talán este kilenc óra tájban, a budapesti követségi negyed egy csendes mellékutcájában álló villában, melyet (állítólag) a szovjet nagykövetség bérelt a Magyar Népköztársaság kormányától, éppen vacsorához készülődtek a lakók, vagyis a mintegy 43 éves Alekszej Szemjonovics B..., a szovjet nagykövetség külgazdasági ügyekért felelős első titkára (más források szerint inkább másodtitkára, megint mások szerint titkos ügynöke, ami persze, mondják egyesek, nem mond el- lent az előző állításoknak); felesége, a 26-ik életévét nemrég betöltő Uzsoky Katin- ka, aki az egyik, főként az orosz klasszikusokra szakosodott magyar könyvkiadónál dolgozott kézirat-előkészítőként; továbbá a fiatalasszony egy távoli, középkorú (le- het, hogy erdélyi?) rokona, akit mindenki csak Pistának szólított (még a sokéves budapesti tartózkodás ellenére magyarul eléggé törve beszélő Alekszej Szemjono- vics is); valamint a házvezetőnő és mindenes, Emma néni, aki korábban (bizonyos hírek szerint) egy patinás (az elmúlt időkben szinte a szó szerint felmorzsolódott) grófi családnál szolgált nevelőnőként, és aki a legkevésbé sem szerette, ha Emma néninek szólítják, amit kétségkívül indokolni látszott, hogy a források szerint az alább következő események idején mindössze 42 vagy legfeljebb 45 éves lehetett, és mozgásában, hajviselésében, öltözködésében és teste egész zaklatott magavisele- tében inkább bakfisosnak, mint nénisnek (vagy netán tantisnak) hatott, és aki most – (a szakadatlanul slágereket és magyar nótákat sugárzó rádióval együtt dúdolva) – amolyan fiatalasszonyos (netán menyecskés...) lendülettel éppen azon volt, hogy kimerje a maga által készített, nem túlzottan gazdag, de az akkori körülményekhez mégis szinte fejedelminek (vagy cárinak...) nevezhető levest az egyszerű vászonte- rítővel fedett asztal közepét elfoglaló – (és valószínűleg a villa előző, feltehetően széleseben menekülni kényszerült tulajdonosától a vitrinben hátramaradt) – he- rendi porcelántálból, amikor erős kutyaugatás, továbbá csizmásnak vélhető lábak dobogása hallatszott a lépcsőbejárat és az előszoba felől, majd kiszáratva a kivágó- dó ajtón át az orosz nemzetiségű, de magyarul kiválóan beszélő kertész és portás (Zahar bátyuska) zuhant be véres fejjel a szobába; pár pillanatig még imbolygott, aztán teljes hosszában végigvágódott a vacsoraasztal előterét beborító, jelentős ér- téket képviselő perzsaszőnyegen, amelynek bámulatos mintái közt aztán pár rágás után kiszervenedett, de előtte még sikerült végszavait behörögnie az immár mellet- te térdelő Alekszej Szemjonovics halottian sápadt arcába: „Kazbek...”

– Kazbek! – kiáltott fel szinte túlvilági hangon Alekszej Szemjonovics. – Kazbek...
– susogta utána Katinka; – Kazbek?! – motyogta maga elé döbbenve Pista.

– Kazbek, bizony! – sikoltotta örömteljes hangon Emma néni, és azzal a szobába farkcsóválva beiramló hatalmas farkaskutya felé tárta karját, és már éppen átölelte volna bundás nyakát, ámde az állat sértődötten, vagyis inkább megvetően fordította el nemes magyar fejét, hogy rajongó szemekkel inkább az ebédlőbe mögötte, ám ezúttal két lábon, behatoló további élőlényeket lesse sokféle alázattal; közülük is mindenekelőtt: egy inkább tömzsi, mint vékony, erős bajszú, kurtán rövid, zöld viharabátot, valamint sáros, fekete csizmát viselő, kezében pisztolyt lóbáló középkorú férfit, és vele két fiatalabb társát némileg hasonló öltözetben, szintén felfegyverkezve, szintén sárosan, harsányan kurjongatva, életvidáman üvöltözve, feltehetően borközi, sörközi, ámde mindenképpen még pálinka előtti állapotban, és hogy ez ne maradjon így, arról vezetőjük, Konczek – a szóbeszéd szerint a barátainak egyszerűen csak Kocka – gondoskodott, amennyiben felragadta az asztalról a durvára vágott jégtömbök közt fekvő vodkás üveget, és azzal a felkiáltással, hogy „látjátok, proletár magyar testvéreim, ez az egyetlen dolog, amivel a nyakunkra mászott szovjet hozzájárult a népjóléthez”, lecsavarta a palack kupakját, nagyot kortyolt az üvegből, és aztán tovább lökte társainak; majd ezt követően az asztalhoz ment, lekapott onnan egy rántott csirkecombot, kettőt-hármat beleharapott, és a még így is sok húst tartalmazó csontot az előtte szinte vigyázállásban figyelő Kazbek kutya felé hajította, aki láthatóan roppant élvezettel roppantotta ketté a váratlanul érkezett második vacsorát; és miután végzett, a fényes szőrű állat odatelepedett Konczek, azaz Kocka lábai elé, és adoráló szemekkel várta, hogy a továbbiakban mit kíván tőle önként választott új gazdája; de ez ügyet sem vetett rá, csak odaintett a társainak, hogy „takarítsátok el ezt a dögöt”, értve ez alatt Zahar bátyuska tetemét.

Alekszej Szemjonovics, látva hű – (a szóbeszéd szerint kedvenc költője, Mihail Lermontov egyik fő témájáról elnevezett) – kutyája rút és szinte felfoghatatlanul sebes ütemű árulását, majdnem az eszét veszette a fájdalomtól, ám fegyelmezett államhivatalnokhoz méltó módon erőt vett magán, és nem tett semmit, pontosabban csak annyit, hogy visszatántorgott és visszaült (pontosabban: -rogyott) az asztalhoz, ugrásra készen várva az elkövetkezendőket.

Ámde szívbeli gyötrelmeit csak fokozta, amikor elnézte felesége, Uzsoky Katinka testjatekát és különösen arcát, aki a vacsoraasztalnál oly fenséges nyugalommal ült, mintha az előbbieken mi sem történt volna, miközben jéghideg és némi megvetéssel telt tekintettel méregette a perzsaszőnyegen mindenféle testnedveiben heverő és azokból még jelen pillanatban is dúsan kiadó Zahar bátyuska hulláját, akit életében, jutott most hirtelen eszébe Alekszej Szemjonovicsnak, Katinka soha nem kedvelt, sőt kimondottan utált, spiclinek, vagy másként szólva, szaglászknak tartott és gyakran így is nevezett; besúgó volt a szemében, egy spion, akit meglehet, éppen Alekszej Szemjonovics B... kért fel szimatolásra, legalábbis Katinka szerint (gondolta Alekszej Szemjonovics B...); ámde – (szőtte tovább gondolatait Alekszej Szem-

jonovics) – ez nagyfokú tévedés volt, mivel Zahar bátyuska, a régi, sok harcban edzett követségi alkalmazott, feltehetően éppenséggel az ő, vagyis Alekszej Szemjonovics megfigyelésével volt megbízva; másrészt éppoly alkalmatlannak bizonyult volna erre a szerepre, azaz Katinka kifürkészésére, mint Pista és Emma néni, lévén az előbbi földije és titkos vagy nem is annyira rejtett rajongója a fiatalasszonynak – (amit az orosz titkár gond nélkül megértett, sőt támogatott, hiszen a magyar Katinka, a maga szeplőkkel pettyezett pikáns orrával, vörösesszőke loknikba rendezett hajával, zöldes macskaszemével, mindig nedves fogsorával és üdén szentimentális, ámde pimaszul hullámozó szájával a közmegegyezés szerint is roppantul izgató nő volt, vagy az Alekszej Szemjonovics által nemrég tanult magyar kifejezés szerint: jó bőr) –, míg az utóbbi, azaz Emma (néni) inkább amolyan nőcinkosa (úgyszólván kelbarátnője) volt Katinkának, amennyiben ragyogóan keményített szoknyaiban és tarka blúzaiban szakadatlanul ott zizegett az asszonyka körül, ha az éppen egy követségi, netán parlamenti fogadásra szánt toalettjét készítette; egy operai bemutató előtt sminkelési tanácsokat, szépségügyi praktikákat susogott fülébe, melyeket feltehetően előző bizalmasától, az időközben deklasszálódott (sokak szerint simán agyonvert) grófnőtől – (és annak orálishan, análisan és vaginálisan egyaránt többszörösen megerőszakolt, és végül feltehetően tarkón lőtt grófkisasszony lányától) – lesett el, és aki – mármint Emma néni – folytonosan azon volt, hogy a szerinte pusztán a véletlen uralta világ kérlelhetetlenül bekövetkező változásai miatt mintegy készen, amolyan tetszés szerint formálható tésztaként a kezébe adott vagy pontosabban került jelenlegi úrnőjét, azaz Uzsoky Katinkát körülrajongja, szépségét a határokon is túlfokozza, túlemelje; és ekként persze magának is biztosítson némi csinoság-, kívánatosságadagot, amire – (gondolhatná Alekszej Szemjonovics, aki ekkor már felállt az asztaltól és indulataitól megőrlítve szinte reszketett) – tulajdonképpen semmi szüksége, hiszen afféle ízlésesen töltött galambként Emma ugyancsak számos férfitekintetet vonzott; mint például most a Cibala becenevű (úgy hírlik, valódi személyazonosságára sosem derült fény) bőrkabátos fiatalemberét, aki le sem tudta venni a szemét az egykori társalkodónő zsabós-habos blúza alatt fogoly-madárként pihegő kebleiről, de akit aztán Kocka egyetlen füttyszava kijózanított, és társával – (aki a kereszttségben a Majticsek Csaba nevet kapta, de akit, mi sem természetesebb, mindenki csak Macsek néven ismert és szólított, és aki szertesztét merdő bajuszával valóban emlékeztetett némileg egy viharvert macskára) – haladéktalanul hozzáfogott Zahar bácsi még mindig erősen nedvedző (és, mi tagadás), szagló tetemének elszállításához; és már meg is ragadták egyfelől a lábait, másfelől a karjait, hogy kihurcolják a kertbe, de mivel ez nehezen sikerült, Macsek és Cibala úgy döntött, hogy inkább a remek perzsaszőnyeg két végét fogják meg, és azt úgyszólván hordágnak használva szállítják ki a hullát a kertbe, azaz egykori munkahegyére; ám ekkor Alekszej Szemjonovics elrugaskodott az asztaltól, Kocka felé ugrott, miközben előrántotta úgynevezett szolgálati fegyverét, és már éppen meg akarta húzni a ravaszt, amikor ellenfele egy villámgyors mozdulattal kiütötte kezé-

ből a revolvért, mely útra kelt, belerepült a levesbe, ott nagyot csobbant, és elhalt Emma néni minden bizonyal csíkszeredai módra elkészített ízletes vajgaluskái között.

Ugyanakkor viszont sajnálatos módon elsült, és majdnem telibe találta, de végül csak a homlokán horzsolta véresre a rokon Pistát – (majd belefúródott a rádióba, mely ekkor végre elhallgatott) –, aki korábban meglepő fürgeséggel vetette magát Kocka és Alekszej Szemjonovics közé, és a „Nem! Nem! Nem!” kiáltást hallatva csapkodni kezdett maga körül; de hogy mi célból, az már homályba vész; meglehet azért kapálózott, mivel meg akarta akadályozni a további vérontást, vagy talán azért, mert ő maga akarta lefegyverezni a szovjetet, hogy ezáltal jó pontot szerezzen magának a háromtagú rablóbanda parancsnokánál (továbbá Katinkánál?!), vagy netán abból az okból, hogy éppen ellenkezőleg, Alekszej Szemjonovicsot akarta támogatni, és bátor vagy inkább vakmerő, sőt mi több ön- és közveszélyesen merész kitörésével voltaképpen az úgynevezett forradalmárok vezetőjét kívánta kiiktatni, netán likvidálni, vagy legalábbis némileg meggátolni abban, hogy a család ellen fordulva további erőszakos tetteket vigyen végbe, és így kedvező színben tüntesse fel magát az orosz titkárnál (valamint Katinkánál?!), akitől nemcsak a kenyere, de tulajdonképpen a sorsa is függött; ámde nem zárható ki az sem, hogy e három felsorolt indítók mellett létezhetett egy negyedik, sőt ötödik is; arról nem beszélve, hogy különféle motívumok zagyva elegye ugyancsak lesben állhatott Pista kétségbeesett és szerfölött suta közbeugrása hátterében; mindamellet még talán az sem teljesen valószínűtlen, hogy egyszerűen csak elvesztette a fejét, és minden megfontolt (vagy később egyértelműen kitapintható és igazolható) ok nélkül, pusztán a szolgálatot felmondott idegei izgató rángatásaira lépett hívás nélkül a színpadra. Lett légyen volt bárhogyan is, annyi legyen elég és eltagadhatatlan, hogy Kazbek a fényes szőrű juhász nem mérlegelte mindeme okokat és okozatokat, nem latolgatta a felettébb törekeny, úgyszólván egyensúlyát veszített helyzet kedvező és kedvezőtlen elemeit, sem a benne szereplők egymást kuszán keresztező lélektanát, hanem a tettet oly sok esetben köztudottan megölő okoskodás helyett a határozott cselekvés mellett döntött; és vészjósló morgását valóban tett követte, amennyiben rávetette magát a homlokát tapogató és kissé szédelgő Pistára, ledöntötte a földre – (egészen közel a nedveit lassan már teljesen elcsorgató Zahar bátyuska hullájához) –, izmos mancsaival leszorította a vállát, fölé hajolt, kivillantotta fogsorát, és a bajtársiasságtól szinte vöröslő nyelvét belelógatta réműlettől moccanni sem merő Pista arcába, melyre ekkor bőséges nyál is csorgott a kutyai pofából.

Ekkor Katinka fölnevetett.

Gyöngyöző kacagás volt, tavaszi felelőtlenséggel terhes, bohém virágillatokkal teli, de mégsem teljesen felhőtlen, hiszen olyan nevetés volt, mely folyton hajlott rá, hogy zokogásba forduljon (gondolta akkor és később számtalanszor, még nem sokkal a halála előtt is Kocka), üdítő és mindenkire – (kivéve természetesen Alekszej Szemjonovicsot, aki megszorítottan és megalázottan roskadt vissza az asztalhoz

és töltött ki magának és kortyolt fel azonmód egy vizespohárnyi vodkát, hogy kisvártatva rátöltsön) – frissen az arcába fröcskölt vízként hatott, vagyis sokkal inkább pezsgőként, és valóban: a hátravetett fejfelé kacagó Katinka ekkor cinkos pillantást váltott Emmával, aki persze rögtön tudta, mit kíván tőle úrnője; kitepegett a konyhába, hogy aztán kisvártatva két palack híres, az akkori időkben csak a kiváltságosok által beszerezhető orosz pezsgővel térjen vissza, és akkor aztán Pista, akit Kocka egy legyintésére Kazbek – (jobban mondva az akkor már a Konczek által szinte másodpercek alatt a „Duna” névre átnevezett és csodálatosképp az új megszólításra azonnal engedelmeskedő kutya) – szabadon engedett, feltápáskodott a padlóról (Zahar bátyuska szomszédságából), és Emma néni csettintésére a tálalóból metszett poharakat vett elő, rárakta azokat egy, úgyszintén a régi háztulajdonos tulajdonát képező ezüsttálcára, Cibala egy gyakorlott mozdulattal lecsavarta a dugót; egy pukkanás, és hamarosan, Alekszej Szemjonovicsot, aki továbbra is a vodkában keresett vigaszt, kivéve, mindenki kezében ott szikrázott a jéghideg habzóbor, melyet Katinka beintésére fenéig ürítettek, és ekkor úgy tűnt, hogy a helyzet valamelyes nyugvópontra ért, és úgy tűnt, immár semmi akadályja annak, hogy a továbbiakban végre ténylegesen elkezdődhessen Zahar bátyuska földi maradványainak eltakarítása, gondolhatta feltehetően az összes jelenlevő.

De nem így Uzsoky Katinka, aki most felállt, megrázta vörösesszőke fürtjeit, felragadta az asztalról a még bontatlan pezsgős palackot, aztán a tálca után nyúlt, rátette a maga már kiürített poharát, valamint a habzóboros butéliát, odalépett Kocka elé, kivette a férfi kezéből az ugyancsak üres poharat, ráhelyezte azt is a tálcára, azal magassarkú cipőjében is elegáns, egy pillanatra sem elbizonytalanodó, de sokkal inkább császárnőiesen határozott – (egyek feldolgozások szerint ringó, mások szerint egyenesen szinte vitorlázó, netán daloló) – járással elindult felfelé a lépcsőn, olykor megragadva és végig simítva a fafaragású ékítményekkel gazdagon díszített korlátot, haladt fölfelé a nyitott ajtókkal hívogató egyik szoba (mint később kiderült a hálószoba) irányába, a küszöbön egy másodpercre megállt, a válla fölött igéző (más emlékezők szerint: csábos; prolibb hangok szerint: tutajos) szemmel lenézett, le, a mozgását eddig is követő, és már szinte lábujjhegyen álló Kocka irányába, majd ajkai körül egy félmosollyal (melynek sugarai némileg Alekszej Szemjonovicsra is lövelltek) eltűnt az ajtó mögött, miként kisvártatva Kocka is, aki, ahogy mondani szokták (és sokan valóban mondták is): szinte megbabonázva, mintegy lázálomban követte az asszony kimondatlanul is hívó, mi több követelő vagy parancsoló szavát; és a dermedten ülő gyülekezet most fentről, a szoba mélyéről Katinka immár valóban parancsoló hangját hallhatta: – Ne csukd be!

Aminek aztán Kocka eleget is tett, így a társaság mintegy húsz percig (mások szerint volt az egy fél vagy egész óra is...) volt kénytelen hallgatni a fenti sötétből kiszüremlő hangokat; úgymint: legelőször egy palack durranását, aztán a kitöltött nedű csörgedezését, az összekoccintott üvegek csengését, később az ajkak zörejeit, azaz kortyintásokat, cuppanásokat, a levetett (ledobott?, egymásról letépett?) ru-

hák susogását, végül pedig a szenvedélyes együttlét minden hangzatos velejáróját, az ágy és a rajta szorgosan munkálkodók nyögéseit, a spontán kialakult rádiójáték szereplőinek egymáshoz intézett utasításait, felszólításait, kéréseit, követeléseit, könyörgéseit, esedezéseit, parancsait, valamint: hörgéseket, lihegést, zihálást, üvöltést, kiáltást, sikolyt, nyögést, végül pedig rövid csendet, melyet aztán ismét az előbb már hallott hangzavar követett – ki tudja, hányszor egymás után, melyhez a folyamatos kísérőzenét Emma (néni) dúdolása szolgáltatta, aki egy friss, de hamarosan egyre népszerűbbé váló táncdal refrénjét dűnnyögte maga elé szinte jéggé fagyott monotóniával: „ahogy lesz, úgy lesz, ahogy lesz, úgy lesz”.

FRANCIA PAVILON